

Sygn. akt VIII U 1296/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 4 lipca 2013 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. Z. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 05 czerwca 2013r.
2. zasądza od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.07.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił J. Z. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. nie udowodnienie 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 6 lat 10 miesięcy i 24 dni .

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 06.12.1975r. do 31.12.1991r. w Państwowym Ośrodku (...) w W. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach na podstawie zaświadczenia z dnia 12.04.1994r. oraz Książki Spawacza Nr 57685.

Zakład pracy w zaświadczeniu potwierdza pracę na stanowisku spawacza powołując się na Dz. U. Nr. 8 z 1983r. wykaz A, dział XIV, poz.12, jednakże ze świadectwa pracy z dnia 31.12.1991r. wynika, iż ubezpieczony pracował na stanowiskach: uczeń praktycznej nauki zawodu, ślusarz-spawacz, brygadzista, konserwator c.o.

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca i wniósł o jej zmianę i zaliczenie zakwestionowanego przez ZUS okresu pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach i przyznanie prawa do emerytury. Podniósł w uzasadnieniu, że w spornym okresie faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza niezależnie od nazwy stanowiska, co potwierdzą zawnioskowani świadkowie oraz wpisy w książeczce spawacza.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. Z., urodzony (...), w dniu 07.05.2013 r. złożył do ZUS wniosek o emeryturę (niesporne, ponadto wniosek – k. 1-2 plik II akt ubezpieczeniowych).

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 29 lat, 3 miesiące i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 6 lat 10 miesięcy i 24 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Nadto, ubezpieczony nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończył 60 lat, na dzień 01.01.1999 r. osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy-25 lat dla mężczyzn.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach (vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 29 akt ubez., decyzja odmowna– k. 30 akt ubez., odwołanie– k. 2-3 akt sprawy).

J. Z. był zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w W. w okresie od 01.09.1969 r. do 31.12.1991 r. na stanowiskach : uczeń praktycznej nauki zawodu, ślusarz-spawacz, brygadzysta, konserwator c.o.

W okresie od 6 grudnia 1975 r. do 20 marca 1975 r. ubezpieczony przeszedł podstawowy kurs spawania gazowego, natomiast w okresie od 22 maja 1976 r. do 20 grudnia 1976 r. przeszedł kurs spawania elektrycznego.

W okresie od 02.01.1977 r. do 30.11.1989 r. pracując na stanowisku ślusarza –spawacza wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym.

Ubezpieczony wykonywał prace związane ze spawaniem gazowo- elektrycznym w dziale produkcyjnym zakładu pracy. Wykonywał spawanie m.in. konstrukcji dachowych, silosów do suszenia zboża, pługów do odśnieżania, burt do wagonów. Od 01.12.1989 r. wykonywał dodatkowo prace konserwatora c.o. dwóch budynków mieszkalnych – przyzakładowych (vide: dokumenty w aktach osobowych, w tym świadectwo pracy z dn. 31.12.1991 r., zaświadczenie z dn. 12.04.1994 r., angaże, w tym angaż z dn. 01.12.1989 r. – k. 23 akt sprawy, książka spawacza-k.23 plik II akt ubez., zeznania ubezpieczonego oraz świadków H. C., K. P., T. R.– k.40-41 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezsprzecznie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącego w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE oraz rozwiązał stosunek pracy z każdym pracodawcą.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniając łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Wskazać należy, że w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale XIV (Prace różne) pod poz. 12 wskazano jako prace w warunkach szczególnych „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym”.

Fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie odpowiadającej charakterem i zakresem pracy wskazanej w wykazie A , w dziale XIV pod poz. 12 załącznika do przywołanego wyżej Rozporządzenia został potwierdzony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Niewątpliwie wynikał on z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych , w szczególności zaświadczenia z dn. 12.04.1994 r. , angażu z dn. 01.12.1989 r., książki spawacza, z których wynika, że pomimo wymienienia w świadectwie pracy różnych stanowisk pracy , ubezpieczony w okresie od 02.01.1977 r. do 30.11.1989 r. wykonywał tylko i wyłącznie prace spawacza pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Autentyczności i rzetelności powyższych dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odebrania im przymiotu wiarygodności.

Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miały zeznania świadków - współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – którzy zgodnie zeznali, iż ubezpieczony pracował w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym. Świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w tym samym zakładzie pracy i okresie zatrudnienia, na podobnych stanowiskach . Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Treść zeznań znajduje również odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji, w szczególności świadectwie pracy ubezpieczonego i przedłożonych angażach, a nadto koresponduje z treścią zeznań samego ubezpieczonego.

W odniesieniu do zarzutów pozwanego zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał faktycznie prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem charakter i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem nazwy stanowiska pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Zdarzyć się przecież może, że pracodawca nie wystawił odpowiedniego świadectwa pracy , podczas gdy pracownik faktycznie wykonywał prace w szczególnych warunkach. Zaniechanie pracodawcy nie może w żadnej mierze obciążać pracownika negatywnymi skutkami w zakresie nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy od 02.01.1977 r. do 30.11.1989 r. zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i pełnym wymiarze czasu pracy.

Zsumowanie powyższego okres wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą .W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 05.06.2013 r. , tj.: od dnia ukończenia wieku emerytalnego.

Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 98 § 1 kpc w zw. z § 11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1349) zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego .

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska